

Шестнадесета Международна олимпиада по лингвистика

Прага (Чехия), 26–30 юли 2018 г.

Задача за отборното състезание

Мембенгокре, шаванте и кринкати са езици от клона же на семейството макроже, говорени в Бразилия. Въпреки че тези три езика са родствени, те не са взаимноразбираеми и много думи в тях са напълно различни. Например:

	мембенгокре	шаванте	кринкати
лекарство	pidjÿ	wede	hemet, hremet (← порт. <i>remédio</i>)

(a) Дадени са думи на езика шаванте и преводите им на мембенгокре в друг ред:

шаванте			
A.	a	кашлица	BB. te пищял (част от крака)
B.	a hã	ти	CC. té суров
C.	bâ	ачиоте	DD. tebe риба
D.	bâdâ	слънце	EE. to око
E.	budu	врат	FF. u вода
F.	buru	нива	GG. ubu муха; увивам
G.	du (ед. ч.), 'wapé (дв. ч.), 'wasa (мн. ч.)	нося	HH. uhâdâ тапир
H.	du ~ di	корем	II. upi докосвам
I.	êne	камък	JJ. uzâ огън
J.	hâ	сърдит; мъжка къща; студен; кожа/кора/женска гръд	KK. uzé смрад
K.	hâdâ	парче метал	LL. wa мазнина
L.	ma	нанду / на, за, към	MM. wa hã аз
M.	me (ед. ч.), wabzu (дв. ч.), sãmra (мн. ч.)	хвърлям	NN. wabu стъбло на маврициева палма
N.	mi	дървесина	OO. wada клон
O.	mo (ед. ч.), ne (дв. ч.), ai'aba're (мн. ч.)	отивам/идвам	PP. wano избухвам
P.	mra	гладен	QQ. wapru кръв
Q.	mro	жена (съпруга)	RR. wasi звезда
R.	na	майка	SS. wa'õ коати
S.	nhi	месо	TT. wa'ro топъл/горещ
T.	nhorõwa	дом	UU. wa'u течност
U.	nhõ'udu	мъжка гръд	VV. wĩ (ед. ч.), pã (дв. ч.), simro (мн. ч.) убивам
V.	no	брат	WW. zasi гнездо
W.	pa	черен дроб	XX. zé болка/боля; горчив
X.	para	крак	YY. zu прах/брашно
Y.	po	плосък	ZZ. 'ra син/дъщеря
Z.	ré	смола	AAA. 'rã глава
AA.	ta (ед. ч.), rĩ (дв. ч.), sina (мн. ч.)	бера, отрязвам	BBB. 're засаждам; яйце
			CCC. 'ré сух
			DDD. 'rẽ папагал
			EEE. 'rẽ (ед. ч.), si (дв. ч.), hu (мн. ч.) ям
			FFF. 'ro гнил

(b) Дадени са въпроси и отговори на езика мембенгокре, взети с някои изменения от диалози от учебник по този език. Обърнете внимание, че въпросите Q–T и отговорите им образуват един диалог:

A.	Jām ne ga tē?
B.	Djām ngô `yr ne ga tē?
C.	Djām ngà `yr ne ga tē?
D.	Djām amã tep kīnh?
E.	Djām amã prām?
F.	Djām angryk?
G.	Djām amex?
H.	Mỳj ne akra krēn o nhỹ?
I.	Djām kēn ne ja?
J.	Nhãr anã?
K.	Nhỹm ne bôx?
L.	Djām arỳm ne ga tep krē?
M.	Mỳj kadjy ne ga pur mã tē?
N.	Mỳj myt kam ne ga bôx?
O.	Nhỹm nhõ kax ne wa?
P.	Mỳj ne ja?
Q.	Djām akaprĩre?
R.	Mỳkam akaprĩre?
S.	Mỳj kanê?
T.	Djām arỳm ne ga akra nhõ pidjỳ `yr tē?

1.	Kati. Ikīnh.
2.	Ãã, ngà `yr ne ba tē.
3.	Ãã, imã tep kīnh.
4.	Kati. Ije tep krēn kêt rã`ã.
5.	Para kam ne ba bôx.
6.	Kati. Inhũrkwã `yr ne ba tē.
7.	Kubẽ ne bôx.
8.	Ãã, imã prām.
9.	Ngôkôn ne ja.
10.	Kwỳr kadjy ne ba pur mã tē.
11.	Ikra kanê kam ne ba ikaprĩre.
12.	Tep ne ikra krēn o nhỹ. Djām amã tep kīnh?
13.	Pur mã ne ba tē.
14.	Inã ne pur mã tē.
15.	Ikra kadjy ne ba pidjỳ `yr tē nhỹm arỳm kãjbê mex.
16.	Kati. Ikanê.
17.	Kangro kam mẽ kak kam kanê.
18.	Ãã, ikaprĩre.
19.	Inhõ kax ne ja.
20.	Kati. Pĩ ne wa.

1. Установете верните съответствия между въпросите и отговорите.

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T

2. Преведете колкото изречения можете на български.

С цел улесняване на вашата задача по-долу са дадени думи на езика кринкати (с = qu = κ):

кринкати

saj	вид кошница
saprēehre	тѡжен
saxiire	звездичка
saxỳt jēeh	памук
sohcuj	маймуна
sohpẽ	варварин, неиндианец
cryht	парче тѡрда дѡрвесина
cu`cõn	кратуна
swyr	маниока
cỳjpi	тих, лек

ẽhmpa	черен дроб
ẽhmpej	добѡр
ẽhmpoht	врат
ẽhnto	око
ẽh`quẽhn	харесвам
jaahi	гнездо
para`cỳm	по здрач
puj	пристигам
pyht	слѡнце, ден
ry`my	вече
xỳ	боля

(c) Преведете на български:

мембенгокре

кринкати

1. Nhỹm ne kukôj pa?	6. cohhyh
2. Nhỹm ne ngôkôn rě?	7. cupre
3. Aje kukôj bĩn kêt rã'ã.	8. pohr
4. Djãm arỹm ne aprõ kadjàt kre?	9. ху
5. Wakõ ne krwỳdy kêt, krě ne krwỳdy.	

(d) Преведете на шаванте:

кринкати

10. ěh'tyhс *мъртѡв*
11. ěhncuu *вѡшка*

⚠ Езикът мембенгокре е от северната група на клона же. Говори се от около 10 000 души, принадлежащи към етносите каяпо и шикрин, в бразилските щати Пара и Мату Гросу.

Кринкати, разновидност на макроезика тимбира, също се отнася към северната група на клона же. Говори се от около 1 000 души в бразилския щат Мараняу.

Езикът шаванте е от централната група на клона же. Говори се от около 15 000 души в бразилския щат Мату Гросу.

â, à, é, ê, ô, у и ù са гласни звукове. ' е съгласен звук (т. нар. гърлен взрив), dj ≈ дж в думата *гадже*, j = ѝ, ng = н в думата *гонг*, nh ≈ нь в името *Еньо*, x ≈ ч. Знакът ~ означава носовото произношение на гласната.

- *ачиоте*: растение, от чиито семена се добива червена боя.
- *нанду*: вид птица, подобна на щраус.
- *коати*: бозайник, родствен на енота.

—Андрей Никулин

Български текст: Милена Венева.

Наслука!